

Philharmonia Orchestra & Rouvali —Beethoven i Txaikovski

Palau 100

Dijous, 21 d'abril de 2022 – 20 h

Sala de Concerts

Amb el mecenatge de:

Amb el suport de:

Membre de:

Programa

Nicola Benedetti, violí

Philharmonia Orchestra

Santtu-Matias Rouvali, director

I

Ludwig van Beethoven (1770-1827)

Concert per a violí en Re major, op. 61

Allegro ma non troppo

Larghetto

Rondo. Allegro

II

Piotr Ílitx Txaikovski (1840-1893)

Simfonia núm. 5

Andante-Allegro con anima

Andante cantabile con alcuna licenza

Valse. Allegro moderato

Finale. Andante maestoso-Allegro vivace

Durada aproximada del concert: primera part, 42 minuts; pausa de 20 minuts; segona part, 45 minuts.

#clàssics #nousreferents

Poema

Fossar

La vida ajunta i separa
a parts iguals
i d'enyor i d'asfíxia l'aire en va ple.

Tot és pèrdua.
Tot se'n va.

Només els llavis i les ungles
en la memòria dels mugrons.

Que no hi hagi confusió:
la terra
no ens sosté, la terra ens abandona
i acte seguit es desfà.

La resta? Vagabunds buscant camins dins d'un pou.

Anna Gual

Implosions (2008)

La cultura és per viure-la

La Fundació "la Caixa" amb
la Fundació Orfeó Català
Palau de la Música Catalana

Comentari

La relació entre Beethoven (Bonn, 1770-Viena, 1827) i el món era, si més no, hostil. Maltractat des de petit pel seu pare alcohòlic, que l'havia intentat convertir en un nen prodigi, la seva mare va morir quan ell tenia disset anys i es va haver de fer càrrec de la família. Enamoradís, no solia ser correspost. La sordesa li va començar quan no tenia ni trenta anys. De fet, el 1802 va escriure el “testament de Heiligenstadt”, la carta que va fer –però que no va arribar a enviar– als seus germans i que va ser trobada després de la seva mort: *“Quina humiliació, quan algú que estava amb mi podia escoltar el so d’una flauta o el cant d’un pastor i jo no escoltava res. Va faltar poc perquè posés fi a la meua vida. Ha estat únicament l’art el que m’ha fet viure, em semblava impossible abandonar el món abans d’haver manifestat tot el que sentia néixer dins meu, i és per això que he allargat aquesta vida miserable”*.

El 1806, als 35 anys, va ser quan en un esbós dels seus *Quartets* va fer públic que no hi sentia bé. I va ser també quan va escriure el seu únic *Concert per a violí*, un encàrrec del seu amic i violinista Franz Clement. Beethoven va tardar a entregar-lo, i a l'estrena –un concert benèfic fet a Viena dos dies abans de Nadal– Clement pràcticament el va tocar a primera vista, tot afegint-hi, entre el primer i el segon moviments, i per presumir de virtuosisme, una peça seva, tocada *“a una sola corda amb el violí del revés”*. La rebuda va ser dolenta, i no va ser fins anys després de la mort de Beethoven que aquesta obra va ser rescatada de l'oblit per Mendelssohn, que la va dirigir amb Joseph Joachim al violí. I ara com ara és una de les peces més importants del repertori violinístic.

Quatre cops de timbal obren aquest *Concert* format per tres moviments. En el primer, “Allegro ma non troppo”, es va creant l’ambient serè, pacífic, gairebé pastoral, fins que queda en suspensió i dona pas al violí, que farà una primera mostra del seu virtuosisme, sempre cavalcant, sense pressa, amb sobrietat, amplitud i aplom. Al segon moviment, el “Larghetto”, es crea un ambient de somni, on hi ha una quietud espiritual que et va embolcallant, com si fos una mena d’encanteri. En aquest aire de somni i de repòs tot d’una ens ve a buscar el “Rondo” del tercer moviment, vital, enèrgic, feliç. En aquest paisatge el virtuosisme té un espai generós per ser lluit i per ser assaborit. El bon humor impregna aquest final en què trobem un joc de forces entre l’orquestra i el violí, que culminen radiant.

I si amb Beethoven hem arribat a un lloc acollidor, en aquesta segona part del concert ens plantem en un de fosc per viatjar de la fe perduda a la fe trobada. Perquè una bona manera de saber com sonen els sentiments és escoltar Txaikovski (Vótkinsk, 1840-Sant Petersburg, 1893). Un nen hipersensible a qui se li va morir la mare als 14 anys, un noi que va abandonar la feina de funcionari del Ministeri de Justícia per dedicar-se –amb por de fer tard– a estudiar música, un home que, per amagar els rumors que era homosexual, es va casar amb una dona i, amb una angoixa asfixiant, es va intentar suïcidar. Un músic que tindria per mecenes una dona vídua, Nadezhda von Meck, a qui li dedicaria la *Quarta Simfonia* i que, durant anys i a través de cartes, seria la seva confident. Un compositor terriblement insegur, que dubtaria de cada obra que va fer. Un geni capaç convertir l’horror en bellesa. Capaç de posar sobre la taula el destí.

El 1888, als 48 anys, després d’haver fet una gira europea en la qual va comprovar la seva popularitat, amb la por de “*sentir-se acabat*” va anar a viure a una casa de camp de Frolouskoye, on va escriure, entre maig i finals d’agost, una obra amb què volia demostrar que no havia mort. Si bé a la *Cinquena* de Beethoven el destí truca la porta, a la *Cinquena* de Txaikovski el destí és un dubte. En un dels esbossos d’aquesta obra va escriure: “Introducció: submissió total [al] destí o, al que és el mateix, a la predestinació ineludible de la Providència. *Allegro*: I. Sospirs, dubtes, queixes, retrets a xxx”. Rere aquestes tres lletres hi ha el seu tabú: l’homosexualitat. Entrar en aquesta *Simfonia*, doncs, és entrar a la seva part més íntima, complexa i secreta.

Només començar és com si, abatut, ens digués: mireu, us vull explicar això. I això, el tema musical del destí, anirà apareixent en diverses formes en els quatre moviments. A l'inici, els clarinets, l'aire derrotat i les escales descendents treuen la seva pena. Però més que dir-ho a algú, és com si s'ho digués a ell mateix. En aquesta introspecció fosquíssima entren les passes arrossegant els peus, movent-se cap a algun lloc, encara que no se sàpiga cap a on. És com estar dins d'un cap ple de dubtes, de pors, d'escriadassades. I dins del combat, arriba el lament, aquesta pena estirada amb cordes, i els metalls ho tensionen. I tot d'una apareix un puntet de llum. L'agressivitat tant s'apaivaga com es torna a encendre: és el combat. Txaikovski en el segon moviment va escriure: *“No valdria més la pena entregar-se del tot a la fe?”* Un solo bellíssim de trompa ens dona la calma després de la devastació. És el moment d'agafar aire enmig de tant de dolor. De somiar una clariana, encara que tornarà la incertesa, tornarà a planar. En el tercer moviment, hi trobem l'elegància. I en el quart, solemne, amb l'“Andante maestoso” i l'“Allegro vivace”, l'orquestra aparta els dubtes i els laments del principi i, amb una determinació sòlida, s'agenolla davant del destí, ja no hi està d'esquena, sinó de cara: ha guanyat. La *Simfonia*, que comença en menor, acaba en major.

Què va ser el destí a la vida de Txaikovski? El gran geni del Romanticisme va morir als 53 anys. Una de les hipòtesis és que el duc Stenbok-Fermorun, en saber la relació que tenia amb un nebot seu, va acusar-lo al tsar Alexandre III. Per evitar-ne l'escàndol, un tribunal d'honor, format per antics companys d'estudis de l'Escola de Jurisprudència, va induir Txaikovski a treure's la vida.

Gemma Ventura Farré

Palau de la Música Catalana

Celebrem la vida!

Integral de Simfonies de Brahms
Orquestra Simfònica
de la Ràdio Sueca & Harding

Jakub Józef Orliński
& Il Pomo d'Oro

Desandre, Jupiter & Dunford

Schütz, Schein i Bach
English Baroque Soloists,
Monteverdi Choir & Gardiner

Arcadi Voldos

Passió segons sant Joan de Bach
Orquestra Barroca Catalana
& Cor de Cambra del Palau

Missa de Glòria de Puccini
Orfeó Català, Orquestra
Filharmònica de Luxemburg
& Gimeno

Philharmonia Orchestra
& Rouvali

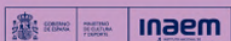
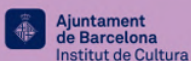
Bach & forward
Juan de la Rubia, Marco
Mezquida & Alba G. Corral

Max Richter

Cosmos Quartet

Més informació i
venda d'entrades a
www.palaumusica.cat

Amb la col·laboració de:

Biografies

Nicola Benedetti, violí

© Andy Gotts

És una de les violinistes més reclamades de la seva generació, que es distingeix per la capacitat de captivar el públic amb seva musicalitat innata i una presència engrescadora, a més d'un ampli atractiu com a defensora de la música clàssica d'alt nivell, trets que l'han convertida en una de les artistes clàssiques més influents actualment.

Aquest 2021-22 ha inaugurat la temporada del Barbican Centre i col·labora amb la London Symphony (LSO), Radio Filharmonisch Orkest dels Països Baixos i Cincinnati Symphony. Altres aspectes destacats d'aquesta temporada inclouen compromisos amb la Los Angeles Philharmonic, Reial Orquestra Filharmònica d'Estocolm, la direcció des del faristol de la Scottish Chamber Orchestra i gires per Espanya amb la Philharmonia i per l'Àsia amb la London Philharmonic.

L'abril del 2021 va interpretar l'estrena mundial del *Concert per a violí* de Mark Simpson amb la LSO i Nosedá, actuació que va rebre crítiques molt favorables. També col·labora amb el violoncel·lista Leonard Elschenbroich i el pianista Alexei Grynyuk, els quals actuen com a trio des del 2008. Entre altres actuacions precedents, ha pujat a l'escenari del Wigmore Hall, Concertgebouw d'Amsterdam, Festival Internacional d'Edimburg, Alte Oper de Frankfurt, Festival de Ravinia, 92nd Street Y de Nova York i City Hall de Hong Kong.

Va guanyar el Grammy 2020 com a millor solista instrumental clàssica i va ser millor artista femenina dels Premis BRIT de Clàssica el 2012 i el 2013. Enregistra en exclusiva per a Decca (Universal Music). El seu recent enregistrament d'un àlbum amb música barroca va ser número u de la llista de vendes de l'Official Classical Album del Regne Unit amb grans lloances de la crítica. També té un Grammy per l'àlbum amb música que va compondre per a ella Wynton Marsalis: *Violin concerto in D* i *Fiddle sance suite for solo violin*. El seu catàleg discogràfic inclou des dels *Concerts per a violí* de Xostakóvitx i Glazunov fins al *Concert* de Szymanowski (LSO/Harding) i el CD *Homecoming; a scottish fantasy*. Ha estat la primera violinista britànica des dels anys noranta que ha entrat al Top 20 de l'Official Album Chart del Regne Unit. El 2021 fou anomenada Personalitat de l'Any per la «BBC Music Magazine», pel seu suport a través d'internet a joves músics durant la pandèmia. Amb la Fundació Benedetti i les seves Sessions Virtuals, durant tres setmanes va impartir cursos *online* a músics de totes les edats i nivells, mitjançant més de 300 vídeos, 64 classes telemàtiques en directe a uns 1.900 músics per setmana de 66 països i amb 30 sessions en directe.

Nomenada com a Comandant de l'Orde de l'Imperi Britànic (CBE) el 2019, ja el 2017 va rebre la Medalla de la Reina per a la Música i el 2013 va ser distingida com a membre de l'Excel·lentíssim Orde de l'Imperi Britànic (MBE) com a reconeixement a la seva carrera musical i a la seva tasca amb organitzacions musicals benèfiques per tot el Regne Unit. Fins a la data d'avui ha rebut nou títols honorífics més.

Nicola Benedetti actua amb el Gariel Stradivarius (1717), per gentilesa de Jonathan Moulds.

Philharmonia Orchestra

© Mark Allen

La Philharmonia Orchestra ofereix actuacions extraordinàries per al públic d'arreu del món. Va ser fundada el 1945, en part com a orquestra d'estudi per al mercat creixent d'àudio domèstic i ha estat pionera en l'ús de les tecnologies més capdavanteres per arribar al màxim de públic possible. Durant la pandèmia ha continuat creant actuacions excel·lents, de les quals el públic dels cinc continents ha pogut gaudir en línia.

Té la seu al Southbank Centre del Royal Festival Hall de Londres des del 1955. És orquestra resident de Bedford Corn Exchange, De Montfort Hall (Leicester), The Marlowe (Canterbury), The Anvil (Basingstoke), Three Choirs Festival (a l'oest d'Anglaterra) i Garsington Opera. L'ànima d'aquestes residències és un programa educatiu que capacita les persones de cada comunitat per involucrar-se amb la música clàssica.

És una organització benèfica i depèn dels ingressos obtinguts mitjançant un ventall de fonts per assolir els seus programes i s'enorgulleix de rebre el suport generós de l'Arts Council d'Anglaterra. Durant la pandèmia va rebre una subvenció del Fons de Recuperació Cultural, una aportació que li ha permès no solament sobreviure, sinó també crear noves experiències en versió telemàtica per al seu públic.

El director i compositor finlandès Esa-Pekka Salonen ha estat el director titular i l'assessor artístic de la Philharmonia des del 2008, i des d'aquesta temporada 2021-22 n'ha assumit el testimoni el seu compatriota Santtu-Matias Rouvali. Sota la direcció de Salonen i altres directors de prestigi, l'orquestra ha desenvolupat una sèrie de projectes imaginatius que han estat aclamats per la crítica, que es distingeixen tant pel seu abast artístic com per l'aprofundiment del seu contingut digital i en directe. El gener del 2021 l'orquestra va anunciar una nova col·laboració com a artista resident amb House of Absolute, un col·lectiu britànic d'artistes multidisciplinaris.

La seva reputació internacional excel·lent prové, en part, del seu llegat discogràfic extraordinari, d'enregistraments i de bandes sonores, que la darrera dècada s'ha basat en la seva tasca capdavantera amb tecnologia digital, tot situant l'oient al cor mateix de l'orquestra. El segell Signum Records edita els enregistraments en directe dels seus concerts més destacats.

En el transcurs de la seva història ha ofert gires per Europa, Àsia i Amèrica. La seva més recent inclou una residència el 2020 al Tokyo Metropolitan Theatre, a més de gires per les Illes Canàries, els Estats Units i Colòmbia.

La Philharmonia Orchestra està formada per vuitanta músics de categoria mundial provinents de setze països que volen traslladen la música a través de grans concerts i projectes innovadors durant els propers setanta-cinc anys i més enllà.

philharmonia.co.uk

Santtu-Matias Rouvali, director

© Cathrine Garcia Studio

Director titular de la Göteborgs Symfoniker i fins ara convidat principal de la Philharmonia Orchestra, des d'aquesta temporada n'ha esdevingut el titular, com també ho és de la Tampere Filharmonia.

Debutarà als BBC Proms amb la Philharmonia dirigint el *Concert per a teclat en Fa menor* de Bach i el *Concert per a piano núm. 24* de Mozart, amb Vikingur Ólafsson, a més de *Till Eulenspiegel* i *Mort i transfiguració* de Richard Strauss. Manté la seva col·laboració amb moltes de les orquestres principals del panorama internacional, com l'NDR Elbphilharmonie, Tonhalle-Orchester de Zuric, Philharmonique de Radio France, Deutsches Symphonie-Orchester de Berlín i Münchner Philharmoniker, i amb solistes de la categoria de Martin Fröst, Alice Sara Ott, Pekka Kuusisto, Bryce Dessner, Henning Kraggerud, Nina Stemme i Alexander Melnikov.

Va obrir la temporada a Götterbog amb *L'Anell sense paraules* de Wagner i *Kindertotenlieder* de Mahler, que prèviament havia ofert de gira per l'Estat espanyol (Barcelona, Madrid, Alacant, València i Sant Sebastià) amb Truls Mørk.

Amb la Philharmonia Orchestra també ha ofert una gira pel seu país, Finlàndia, interpretant *In nature's realm* de Dvořák i obres de Rakhmàninov i Txaikovski, amb Denis Kozukhin. Altres actuacions destacades inclouen *Carmina Burana* d'Orff amb el Philharmonia Chorus i concerts amb Lars Vogt.

Director titular de la Tampere Filharmonia des del 2013, amb aquesta orquestra tornarà a fer una gira pel Japó, després de l'èxit assolit el 2017.

Ha contribuït al brillant bagatge discogràfic de la Göteborgs Symfoniker amb un ampli cicle Sibelius. El 2019, l'àlbum amb la *Primera Simfonia* i el poema *En saga* va guanyar els premis Gramophone Editor's Choice, Choc de Classica, Preis der Deutschen Schallplattenkritik i el prestigiós Diapason d'Or "Decouverte". El 2020 se'n va editar el segon volum, amb la *Segona Simfonia* i *Rei Christian II*, que també va rebre un premi Choc de Classica.

Amb la Tampere Filharmonia i Baiba Skride ha enregistrat els *Concerts per a violí* de Nielsen, Sibelius, Bernstein, Korngold i Rozsa, per al segell Orfeo.

En l'apartat operístic ha dirigit, a Tampere, *La forza del destino* de Verdi i l'estrena mundial de *Veljeni vartija* d'Olli Kortekangas, a l'Òpera de Tampere el 2018.

També et pot interessar...

Palau 100

Dilluns, 09.05.22 - 20 h

Sala de Concerts

Orquestra Simfònica de la Ràdio Sueca
Daniel Harding, director

J. Brahms: *Simfonia núm. 1*

J. Brahms: *Simfonia núm. 3*

Concert patrocinat per Agrolimen

Preus: de 20 a 80 €

Palau 100

Dilluns, 09.05.22 - 20 h

Sala de Concerts

Orquestra Simfònica de la Ràdio Sueca
Daniel Harding, director

J. Brahms: *Simfonia núm. 2*

J. Brahms: *Simfonia núm. 4*

Concert patrocinat per Agrolimen

Preus: de 20 a 80 €

Mecenes d'Honor

Mecenes Protectors

Mitjans Col·laboradors

Col·laboradors

Armand Basi – Bagués-Marsiera Joiers – Balot Restauració – Calaf Grup – Cardoner Grup – Catalonia Hotels & Resorts – Coca-Cola – Col·legi d'Enginyers de Camins, Canals i Ports – Col·legi Oficial d'Òptics Optometristes de Catalunya – Deloitte – Eurofirms Group – FC Barcelona – Fundació Antiques Caixes Catalanes - BBVA – Fundació Caixa d'Enginyers – Fundació Castell de Peralada – Fundació Metalquímia – Helvetia Compagnia Suiza S.A. de Seguros y Reaseguros – La Fageda – Quadis – Saba Infraestructures, S.A. – Scasi Soluciones de Impresión S.L.

Amics Benefactors

Ascensores Jordà, S.A. – Fundació Antoni Serra Santamans – Inclos Interiorisme, S.L. – Morera Casablanca S.L. – Teatre Romea – Veolia Serveis Catalunya S.A.U. – Salvador Viñas Amat

Membres Palau XXI

Mª Dolors i Francesc – Elvira Abril – Pere Armadàs Bosch – Rosamaria Artigas i Costajussà – Marta Barnes – professor Rafael I. Barraquer Compte – Mariona Carulla Font – Lluís Carulla Font – Carlos Colomer Casellas – Isabel Esteve Cruella – Pere Grau Vacarissas – María José Lavin Guitart – Anna Saura Miarnau – Juan Manuel Soler Pujol – Daniela Turco – Joan Uriach Marsal – M^a. del Carmen Pous Guardia

An abstract painting featuring a complex interplay of textures and colors. The top half is dominated by a dense, swirling pattern of blue and white, resembling a close-up of a fabric or a microscopic view of a mineral. Below this, a thick, vibrant orange band stretches across the middle. The bottom half is a chaotic mix of orange, white, and dark brown, with visible brushstrokes and a sense of movement. The overall effect is one of dynamic energy and organic complexity.

PALAU
DE LA
MÚSICA
ORFEÓ
CATALÀ

